

ŠentRUPERT

Glasilo krajanov krajevne skupnosti Šentrupert

• LETO: III. / 1 • april 2001 • Glasilo izhaja štirikrat letno • Za krajane KS Šentrupert brezplačno •

CVETNA NEDELJA

Nedelja pred veliko nočjo je CVETNA NEDELJA. Na ta dan kristjani pripravijo slovesne obrede, s katerimi se spominjajo Kristusovega prihoda v Jeruzalem, kjer ga je sprejela navdušena množica. V butare povezano spomladansko zelenje spominja na palmove veje, ki so jih lomili in polagali pred prihajajočim Kristusom na oslu, kot pravi evangelijsko sporočilo.

Cvetna nedelja je kot šega v literaturi omenjena že v devetem stoletju, korenine pa segajo verjetno že v predkrščansko obdobje, ko so ljudje verovali, da ima določeno rastlinje posebno moč, ki ljudi in živali varuje pred boleznijo in naravnimi nevarnostmi, pospeševale pa naj bi tudi rast in plodnost.

Skozi zgodovino se je dediščina tega praznika spreminjala, predvsem glede izdelovanja butar. V preteklosti so bile narejene iz kruha oziroma peciva in zelenja. Po drugi svetovni vojni so namesto peciva na butaro obešali jabolka in pomaranče.

Tudi v našem kraju je to krščansko izročilo še zelo živo. Še zlasti se praznika veselijo otroci, ko skupaj s starši nabirajo šibje in zelenje ter izdelujejo butaro in jo krasijo s pisanimi papirnatimi trakovi za nedeljski blagoslov. V procesiji, s katero slavijo Jezusa, skrivoma pogledujejo proti sosedovi butari in tekmujejo, katera je lepša. Blagoslovljeno butaro zataknejo pod napušč, kjer ostane do naslednje pomladi, da varuje dom in polje pred vremenskimi ujmami in ognjem, ljudi pa pred boleznijo.

Kaj vse mora vsebovati butara, ki jo izdelujejo v našem kraju, nam je povedal Martin Slapšak s Hrastnega:

»Za butaro smo nabirali predvsem otroci in to že en teden prej. Nabirali smo »virh« in »žingerc«, ki smo ju spletli v venčke, nato »leščevje«, cvetoči »drenk«, bršljan, vse to smo povili v »pušelj«. Okrasili pa smo ga s krep papirjem, da je bil lepši videti.

Na sam »pušelj« so obesili tudi jabolko ali pomaranče.

Posebno za fante je bilo pomembno, da je imel pravico debelejši klin zabiti na spodnjem delu butare in smo se tako med seboj spraševali: Imaš pravico?!

V samo butaro pa smo dali tudi nekaj krompirjev, da smo jih posadili.»

Zvonka Krištof

Rumeno kot
sonce, ki nas
greje.

foto Meta Ribič

NAPOVEDNIK:

REFERENDUM	2
OBČINA ŠENTRUPERT	3
DOGAJANJA V KS IN DRUŠTVIH	7
DOGAJANJA V ŽUPNIJI	12
PA JE POMLAD PRIŠLA	13
KULTURNI UTRIP	14
BREZ NJIH NI ŠPORTA	18
BILO JE NEKOČ	20
IZ SKRINJE LJUDSKE MODROSTI	24

REFERENDUM

ZADNJI VLAK ZA SAMOPRISPEVEK JE PRISTAL V KS ŠENTRUPERT

REZULTATI REFERENDUMA

Zap. št. volišča	Naziv volišča	Vpisani v volilni imenik	Volili	ZA	PROTI	Udeležba
1.	DOL. JESENICE	219	157	125	32	77,70 %
2.	SLOVENSKA VAS	406	172	18	52	42,40 %
3.	ZABUKOVJE	48	38	27	11	70,20 %
4.	OKROG	94	67	60	7	71,30 %
5.	ŠENTRUPERT I.	569	342	309	33	60,10 %
6.	ŠENTRUPERT II.	418	233	212	21	55,70 %
7.	DRAGA	81	77	67	8	95,00 %
	Predčasne volitve		10			
	SKUPAJ	1835	1096	928	164	59,73 %

**Za uvedbo krajevnega samoprispevka je glasovalo 928 krajanov ali 84,70%.
Proti uvedbi krajevnega samoprispevka je glasovalo 164 krajanov ali 14,90%.
Neveljavne glasovnice so bile 4 – 0,40 %.**

Volišče št. 1: Gasilski dom Jesenice za vasi:

Dolnje Jesenice, Gorenje Jesenice, Mali Cirnik pri Šentjanžu, Roženberk

Volišče št. 2: Gostilna Vojnovič v Slovenski vasi:

Rakovnik pri Šentrupertu, Slovenska vas, Straža, Trstenik in Vesela Gora

Volišče št. 3: Gasilski dom Zabukovje:

Zabukovje

Volišče št. 4: Pri Petru Končini na Okrogu 11A: Okrog in Zaloka

Volišče št. 5: Dom kulture Šentrupert (I. volišče):

Brinje, Prelesje, Ravnik, Šentrupert, Škrljevo

Volišče št. 6: Dom kulture Šentrupert (II. volišče):

Bistrica, Kostanjevica, Kamnje, Hom, Hrastno, Vrh, Ravne nad Šentrupertom

Volišče št. 7: Pri Jožetu Majcnu v Dragi pri Šentrupertu. št. 7:

Draga pri Šentrupertu

Za naslednje volitve bomo na željo krajanov volišča razširili, da jih čimbolj približamo krajanom.

Irena Ribič

OBČINA ŠENTRUPERT – NAŠA NUJNOST

Že kar nekaj let, mogoče tudi desetletje je minilo, odkar se krajan v KS Šentrupert ukvarjamo z odločitvijo in realizacijo ustanovitve svoje občine. Ponovno prihaja čas, najbrž prej kot v enem letu se bo potrebno odločiti. Mislim, da smo v zadnjih letih poskušali precej povedati o prednostih samostojne Občine Šentrupert, pa kljub temu ne bo narobe, če to na kratko povem še enkrat.

V naslednjih letih, najbrž že po naslednjih občinskih volitvah, bo prišlo do ukinitve krajevne skupnosti kot pravne osebe. To pomeni, da nam bodo vzeli še to denarnico, ki jo danes imamo in jo v glavnem sami polnimo na najrazličnejše načine. Če pa ne bo denarja, tudi razvoja ne bo. Grobo to pomeni še večje nazadovanje celotnega območja krajevne skupnosti Šentrupert. Verjeti, da bo kdo po ukinitvi krajevne skupnosti bolj skrbel za naše domove, za razvoj, okolje, lepoto in urejenost prostora, je težko. Spomnimo se samo nekaterih dogodkov, ki so se zgodili pred kratkim: nova trasa visokonapetostnega daljnovoda preko naših naselij, neureditev komunalne infrastrukture, neureditev naših voda, vodnih virov, kulturnih spomenikov, zdravstvenega varstva nas in naših otrok. Skratka, če ne bo naše volje in odločnosti, da v svojem okolju, kjer živimo, odločamo sami, bomo kaj kmalu prepleteni z vsemi mogočimi infrastrukturnimi objekti, se vozili po slabih cestah, pili slabo vodo, imeli umazane potoke, zanemarili zdravje, zanemarili samega sebe. Skrbeti za samega sebe, našo skupno prihodnost pa Republika Slovenija omogoča ljudem kot skupnostim preko ustave in zakonov. Ustava dovoljuje, da se lahko zainteresirano področje, na

primer področje krajevne skupnosti, organizira v občino. Izpolniti mora le določene zahteve. Vse te zahteve naša krajevna skupnost že izpolnjuje.

Ponovno vas moram spomniti na nekaj podatkov in številke iz prejšnjega in tekočega leta. Iz poročil komisij in odborov je razvidno, da je bila krajevna skupnost precej aktivna. Zaradi nekaterih večjih problemov z oskrbo vode smo zelo pohiteli s projekti in jih tudi delno realizirali. Prizadevali smo si vsaj deloma urediti še ostala področja, vendar se nam finančno ni izšlo. Pomoč sedanje občine je bila zelo majhna, upal bi si celo trditi, da manjša kot prejšnja leta. Da bo prikaz bolj nazoren, bom izračune prihodkov in odhodkov v primeru nove Občine Šentrupert prikazal v tabeli. Prikazani pa so tudi obljubljeni in dejanski prihodki s strani sedanjega skrbnika za uresničevanje potreb javnega pomena na področju krajevne skupnosti Šentrupert, to je Občine Trebnje.

V tabeli 1 so prikazana sredstva, s katerimi občina lahko zagotovi izvajanje ustavnih in zakonskih nalog za financiranje lokalnih zadev javnega pomena. Ta sredstva se imenujejo PRIMERNA PORABA. Primerno porabo določi Državni zbor Republike Slovenije.

Tako za leto 2000, ko je znašala primerna poraba za novo občino 172 milijonov tolarjev, kot za leto 2001, ko znaša primerna poraba približno 189 milijonov tolarjev, vidimo, da v obeh kolonah niso upoštevana določena sredstva, za katera nimamo podatkov. Z upoštevanjem teh virov, sredstev komunale ter peskokopa bi v najslabšem primeru ocenjeni zakonsko možni viri lastnih prihodkov, ki jih lahko realizira bodoča občina, znašali lani 200 milijonov, letos pa približno 220 milijonov tolarjev. To pa še ni vse.

V tabeli 2 so prikazani poleg primerne porabe še dodatni možni prihodki nove Občine Šentrupert.

V tabeli je razvidno, da bi samo z upoštevanjem samoprispevka prihodki v letu 2000 znašali 223 milijonov tolarjev, letos pa približno 238 milijonov tolarjev. V vseh vrsticah, ki so opremljene z besedilom, je s pravilnim programom možno pridobiti še dodatna sredstva in tako še povečati prihodke nove občine Šentrupert. Verjetno se vsi strinjamo, da je v Republiki Sloveniji kar dobro poskrbljeno za finančno zadovoljevanje potreb javnega pomena. Toliko prihodkov lahko pridobi tudi sedanja Občina Trebnje na račun KS Šentrupert in njenih krajanov.

Spomnim naj le, da se primerna poraba za posamezno občino izračuna tako, da se primerna poraba na prebivalca pomnoži s številom prebivalcev v občini in popravi s faktorji, ki so odvisni od površine občine, dolžine lokalnih cest, števila prebivalcev, mlajših od

TABELA 1 - OCENJENI ZAKONSKO MOŽNI VIRI LASTNIH PRIHODKOV,			
KI JIH LAHKO REALIZIRA BODOČA OBČINA, SO:			
		LETO 2000	LETO 2001
1	DOHODNINA 35%	62.500.000,00	68.793.750,00
2	DAVEK OD DEDIŠČIN IN DARIL	pripada, se prišteje	pripada, se prišteje
3	DAVEK OD DOBITKOV IGER NA SREČO	pripada, se prišteje	pripada, se prišteje
4	DAVEK NA PROMET NEPREMIČNIN	pripada, se prišteje	pripada, se prišteje
5	UPRAVNE TAKSE	pripada, se prišteje	pripada, se prišteje
6	TAKSA OD IGRALNIH AVTOMATOV ZUNAJ IGRALNIC	pripada, se prišteje	pripada, se prišteje
7	DAVEK OD PREMOŽENJA	4.024.000,00	4.429.216,80
8	ODŠKODNINA ZARADI SPREMEMBE KMETIJSKEGA ZEMLJIŠČA 30 %	pripada, se prišteje	pripada, se prišteje
9	ODŠKODNINA ZA DEGRADACIJO PROSTORA	pripada, se prišteje	pripada, se prišteje
10	SKUPAJ 2-9	4.024.000,00	4.429.216,80
11	NADOMESTILO ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA	10.070.281,00	11.084.358,30
12	KRAJEVNA TURISTIČNA TAKSA		
13	KOMUNALNA TAKSA - VODARINA		
14	KOMUNALNA TAKSA - GROBARINA PRIKLOPI	17.756.000,00	19.544.029,20
15	SKUPAJ 1-14	94.350.281,00	103.851.354,30
16	finančna izravnava	77.649.719,00	85.469.045,70
17	skupaj 15 - 16	172.000.000,00	189.320.400,00
18	komunala - peskokop		
19	komunala - ceste		
20	skupaj 18-19	28.000.000,00	30.819.600,00
OCENJENI ZAKONSKO MOŽNI PRIHODKI,			
KI SMO JIH SPOSOBNI ZAGOTOVITI PO			
VELJAVNI ZAKONDAJI			
		<u>200.000.000,00</u>	<u>220.140.000,00</u>

TABELA 2-MOŽNI PRIHODKI OBČINE ŠENTRUPERT-POLEG PRIMERNE PORABE SO:						
					LETO 2000	LETO 2001
1	OCENA SREDSTEV PRORAČUNA OBČINE				200.000.000,00	220.140.000,00
2	SAMOPRISPEVEK				18.000.000,00	18.000.000,00
3	MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO				možno pridobiti - se prišteje	možno pridobiti - se prišteje
4	MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR				možno pridobiti - se prišteje	možno pridobiti - se prišteje
5	MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO, ZNANOST IN ŠPORT				možno pridobiti - se prišteje	možno pridobiti - se prišteje
6	MINISTRSTVO ZA KULTURO				možno pridobiti - se prišteje	možno pridobiti - se prišteje
7	MINISTRSTVO ZA TURIZEM				možno pridobiti - se prišteje	možno pridobiti - se prišteje
8	MINISTRSTVO ZA PROMET IN ZVEZE				možno pridobiti - se prišteje	možno pridobiti - se prišteje
9	OSTALE DRŽAVNE IN NEDRŽAVNE INSTITUCIJE, KI PODPIRAJO RAZVOJ PODEŽELJA IN KMETIJSTVA.				5.000.000,00	-
	SKUPAJ				<u>223.000.000,00</u>	<u>238.140.000,00</u>

TABELA 3 - ODHODKI OBČINE ŠENTRUPERT		LETO 2000		LETO 2001		LETO 2000		LETO 2001	
						PREDVIDENO FINANCIRANJE DEJAVNOSTI			
						KS ŠENTRUPERT			
						IZ OBČINSKEGA PRORAČUNA OBČINE TREBNJE			
PODROČJE ODHODKOV		LETO 2000		LETO 2001		LETO 2000		LETO 2001	
Poraba potreb javnega pomena v primerljivih občinah z občino Šentrupert znaša 60% prihodkov izhodiščna vrednost za leto 2000 znaša 223.000.000,00 SIT, za leto 2001 pa znaša 243.643.500,00 SIT		223.000.000,00		243.643.500,00					
1	Dejavnost občinskih organov	3.000.000,00	3.277.716,00	432.000,00	471.991,00				
2	Dejavnost občinske uprave - predvideni 4 uslužbenci	11.000.000,00	12.018.292,00						
3	Vzgoja in izobraževanje - občinski program	15.000.000,00	16.388.580,00	7.763.862,00	8.482.576,28				
4	Socialno varstvo - občinski program	4.000.000,00	4.370.288,00	634.356,00	693.079,44				
5	Otroško varstvo	25.000.000,00	27.314.300,00	16.593.798,00	18.129.914,90				
6	Kultura - občinski program	10.000.000,00	10.925.720,00	400.000,00	437.028,70				
7	Šport - občinski program	4.000.000,00	4.370.288,00	200.000,00	218.514,35				
8	Zdravstvo - občinski program	9.000.000,00	9.833.148,00						
9	Kmetijstvo - občinski program	9.800.000,00	10.707.205,60	3.500.000,00	3.824.001,12				
10	Razvojni program - turizem, drobno gospodarstvo, CRPOV	9.000.000,00	9.833.148,00	2.500.000,00	2.731.429,37				
11	Cestno gospodarstvo in rekonstrukcija	7.000.000,00	7.648.004,00						
12	Komunalno gospodarstvo in varovanje okolja	13.000.000,00	14.203.436,00						
13	Sredstva stavbih zemljišč	2.000.000,00	2.185.144,00						
14	Stanovanjsko gospodarstvo	3.000.000,00	3.277.716,00	2.670.000,00	2.917.166,57				
15	Urejanje prostora	3.000.000,00	3.277.716,00						
16	Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	2.000.000,00	2.185.144,00						
17	Druge javne potrebe - pomoč društvom	4.000.000,00	4.370.288,00	200.000,00	218.514,35				
SKUPAJ 1-17		133.800.000,00	146.186.133,60	34.894.016,00	38.124.216,09				
18		Za investicijska vlaganja v ceste, graditve novih vodovodov, graditev šol, vrtcev, kanalizacij, čistilnih naprav in to po vseh področjih KS Šentrupert, bi po planiranih razpoložljivih prihodkih nove Občine Šentrupert ostalo še 40 %.							
SKUPAJ		89.200.000,00	97.457.400,00	34.869.397,00	25.000.000,00				

15 let, in števila prebivalcev, starejših od 65 let glede na vse prebivalce v občini in povprečja, izračunanega v Republiki.

Dejanska slika in vir našega nezadovoljstva pa je, da iz Občine Trebnje, oziroma naših sedanjih skrbnikov, pride do nas krajanov krajevne skupnosti Šentrupert premalo sredstev. Navkljub zelo skromno odmerjenim sredstvom v proračunu za leto 2000 smo dejansko dobili še manj. Za delo krajevne skupnosti so nam bila namenjena sredstva v višini 432.000,00 SIT, za gradnjo rezervoarja Nebesa 10.000.000,00 SIT, za krajevne ceste 5.300.000,00 SIT, za obnovo Kulturnega doma 1.637.533,00 SIT, vrnjena sredstva za opremo knjižnice Šentrupert 3.837.583,00 SIT, III. in IV. faza obnove gradu Vesela Gora 1.947.389,49 SIT, za vlaganja v komunalno opremo 14.094.281,00 SIT, torej vsega skupaj približno 35.301.397,00 SIT. Planirana sredstva za ureditev lokalnih cest se zaradi nerazumljivega tolmačenja ali zadrževanja s strani Občine Trebnje niso porabila v letu 2000 ter so se tako prenesla za porabo v leto 2001. Tako so se nam posredno zmanjšala z novim proračunom za leto 2001 razporejena sredstva za lokalne ceste. Lahko bi zaključil, da je prikazani znesek celoten znesek investicijskih vlaganj v krajevni skupnosti Šentrupert in delno financiranje dela KS Šentrupert. Ostala poraba oziroma financiranje potreb javnega pomena na področju KS Šentrupert iz prejšnjega in sedanjega občinskega proračuna ni razvidno in je za točno ugotovitev potrebna natančnejša analiza. Prav zaradi prikaza možnosti in jasnosti porabe za potrebe javnega pomena je podana **tabela 3**.

Prva in druga kolona sta prikaza, koliko bi lahko namenili za posamezna področja, tretja kolona pa je prikaz dejanskega stanja financiranja potreb javnega pomena s strani sedanjega skrbnika naše krajevne skupnosti Občine Trebnje. Poskušal sem podati najbolj natančne ocene, te pa so seveda odvisne od razpoložljivih podatkov. Opomba velja le za tretjo kolono, to je predvideno financiranje dejavnosti KS Šentrupert, predvideno z izvajanjem proračuna Občine Trebnje.

Za leti 2000 in 2001 je prikazano, koliko bi lahko namenili za posamezne dejavnosti v primeru, da bi že bili samostojna Občina Šentrupert. Poleg sorazmerno velikih namenskih sredstev za skoraj vse dejavnosti, ki so našteje v razpredelnici v 1. koloni - **PODROČJE ODHODKOV**, vrstice 1 do 17, je pregleda vredna tudi vrstica 18. Tu so prikazana sredstva, namenjena za investicijska vlaganja. Iz primerjave obeh vrednosti, sredstev porabljenih v letu 2000 za investicijska vlaganja, v znesku 35.301.397,00 SIT, in sredstev za investicijska vlaganja v primeru samostojne občine, v znesku 89.2000.000,00 SIT, vidimo, da bi samo za investicijska vlaganja v letu 2000 lahko namenili 250 % več sredstev, kot smo jih pridobili iz proračuna Občine Trebnje, v letu 2001 pa bi kot samostojna Občina Šentrupert lahko v investicijska vlaganja namenili še več in to 97.457.400,00 SIT. Ne vemo pa še, koliko sredstev za investicijska vlaganja bomo iz proračuna Občine Trebnje pridobili letos. Glede na del že porabljenih sredstev, bo le-teh manj kot v letu 2000. Vsekakor bo upravo in odbore težko prepričati o dejansko

potrebnih investicijah v KS Šentrupert.

Vidimo lahko, da bomo veliko lažje kot do sedaj reševali svoje probleme, če nam uspe postati samostojna OBČINA ŠENTRUPERT. **POMEMBNO JE POUDARITI, DA NASTANEK SAMOSTOJNE OBČINE ŠENTRUPERT ZA KRAJANE KRAJEVNE SKUPNOSTI NE POMENI NIKAKRŠNE NOVE FINANČNE OBREMENITVE ALI UVEDBE NOVIH DAVKOV. VSE TE DAVKE ŽE PLAČUJEMO, PROBLEM JE V TEM, DA PREMALO DOBIMO NAZAJ. S pametnim gospodarjenjem, pravilno porabo, z enako zagnanostjo in s pripadnostjo do naših krajev, kot jo imamo danes, bomo z lahkoto uresničili naše cilje, ki smo si jih zadali tudi že v programu za krajevni samoprispevek v letu 2000. Ne bomo se več vozili po slabih, ozkih, nevarnih cestah, pili bomo dobro vodo, skrbeli za čistost vodotokov, sami bomo razvijali, razpolagali in načrtovali s svojim prostorom. Poslušati bo potrebno le naše želje in naše zahteve. Še bolje bomo skrbeli za otroško varstvo, šolo, šport, kulturo in našo kulturno dediščino, uresničili željo po lastnem zdravstvenem varstvu. Skrbeli bomo za urejenost, kulturo življenja, primeren standard (banka, pošta, trgovine) kraja in celotne krajevne skupnosti oziroma občine. Skratka, veliko je treba še narediti in prepričan sem, da je samostojna OBČINA ŠENTRUPERT EDINA IN PRAVILNA POT.**

Peter Frelih

V Šentrupertu, 2.4.2001

DOGAJANJA V KS

DOGAJANJA V KRAJEVNI SKUPNOSTI

V decembru smo imeli veliko priprav za izvedbo referendumov za samoprispevek, ki smo ga krajanje izglasovali 24. decembra 2000.

Na seji v februarju 2001 so člani sveta obravnavali zaposlitev Magdalene Lokar. Pripravnštvo ji v SPINO II poteče 21. februarja. Člani so menili, da se je potrebno povezati z Zavodom za zaposlovanje in najti najboljšo rešitev za njeno zaposlitev.

Vodovodni odbor je zadolžen, da predlaga rekonstrukcijo vodovoda Šentrupert in predlaga nove cene za vodo, ki se že več let ni podražila.

Iz Občine Trebnje smo dobili vabilo na javno razgrnitev za izgradnjo daljnovoda Krško – Beričevo. Vsi člani sveta so bili proti predlagani trasi. To smo sporočili projektantom Sava projekt Krško, Občini Trebnje in Elesu. Poleg dopisa smo zbrali tudi 534 podpisov krajanov, ki so bili proti predlagani trasi. Člani sveta so predlagali traso za daljnovod, ki bi potekala po nenaseljenem področju.

Na seji dne 23. februarja 2001 so člani sveta obravnavali Zaključni račun za leto 2000 in ga tudi sprejeli v predlagani obliki.

Na seji je predsednik vodovodnega odbora posredoval sklepe njihove komisije z dne 8. marca 2001 in jih je svet sprejel. Prav tako so člani sprejeli poročilo komunalne komisije. Predsednik sveta Peter Frelih je obvestil člane, da bo 29. marca na radio Zeleni val Grosuplje predstavitev naše krajevne skupnosti.

*Končno na svojem: pisarna KS Šentrupert.
foto Meta Ribič*

PROSTORI KRAJEVNE SKUPNOSTI

V obnovljenih prostorih - Nad mlekarno - je krajevna skupnost začela delati 3. januarja 2001. Prostorje so zelo lepi. Delo v obnovljenih prostorih je v veselje. Prav tako so zadovoljne stranke, saj vsaka stranka, ki je prvič v teh prostorih, pohvali, da smo jih zelo lepo uredili.

ZAKLJUČNI RAČUN ZA LETO 2000

Krajevna skupnost Šentrupert je imela v letu 2000 skupnih odhodkov za 90.786.789,12 sit in prihodkov za 74.829.723,43 sit. Krajanje moramo opozoriti, da likvidnostnih težav KS ni imela, saj je bilo stanje na ŽR na dan 31.12.1999 22.232.395,62 sit. V letu 2000 smo imeli več investicij, največja med njimi je prav gotovo izgradnja rezervoarja v Nebesih in izgradnja 1,5 km novega vodovoda od rezervoarja do priključitve na obstoječi vodovod pri Jožetu Grmu na Homu. Skupnih stroškov s to investicijo v letu 2000 smo imeli 15.472.386,80 sit; Občina Trebnje nam je za rezervoar nakazala 10.000.000 sit, ostale stroške smo pokrili iz samoprispevka in stavbnih zemljišč.

Na cestnem področju smo asfaltirali lokalno cesto Globoko, odsek Zaloka – Ahlin, Zaloka - Ribič, asfalt na Straži, asfalt Rokavec – Zadruga, Mala Sela, križišče pri Kutnarju, 180 m pri Petru Ravnikarju, pri Mizarstvu Berk v Prelesju, dovozna pot pri Juliju Jakliču. S temi odseki smo imeli 12.991.701,98 sit stroškov (račun za asfaltiranje v novembru bo plačan v letu 2001 in ni zajet v poročilu za leto 2000), krajanje so za krajevne ceste prispevali 5.677.401,00 sit, Občina Trebnje pa za krajevne ceste 5.300.000,00 sit.

Za obnovo kulturnega doma smo v letu 2000 porabili 5.705.068,22 sit, Občina Trebnje nam je nakazala 1.637.533 sit, 800.000 sit smo dobili z Ministrstva za kulturne dejavnosti Ljubljana, ostalo smo pokrili iz sredstev krajevne skupnosti.

Za obnovo knjižnice smo porabili 5.497.508,18 sit, Občina Trebnje nam je povrnila 3.837.583,50 sit, ostalo smo pokrili sami.

Za vaške odbore smo prispevali 2.432.311,88 sit in za društva 2.009.109,96 sit. Vzdrževanje vodovoda Šentrupert nas je stalo 5.803.675,59 sit; z obračunavanjem vode in s priključnimi taksami smo dobili 2.589.269 sit.

S koncerti, ki smo jih priredili, smo imeli stroškov za 2.469.527,57 sit; od sponzorjev pa smo dobili 2.875.372 sit.

Za obnovo gradu na Veseli Gori je KS prispevala v letu 2000 6.253.711,25 sit. Za električno energijo – javno razsvetljavo – smo plačali 2.126.902 sit.

S pokopališčem smo imeli stroškov za 1.721.943,07 sit, prihodkov od najemnine grobov in uporabe vežice pa 2.126.902 sit.

V letu 2000 smo v peskokopu Zabukovje opravili tudi miniranje. Skupaj z najemnino nas je to stalo 2.790.049,99 sit. Prihodkov od peskokopa smo imeli za 548.053 sit. Za obnovo prostorov nad mlekarno, kjer imamo sedaj poslovne prostore, smo financirali 2.891.118,72 sit.

Gradili smo tudi vodovod Zaloka – Srasle in smo v letu 2000 imeli z njim stroškov za 8.583.367,80 sit, krajani pa so kot svoj delež prispevali 6.466.000 sit.

Ostali stroški krajevne skupnosti so še najemnina za pisarniški prostor 548.677,38 sit, izdelava elaborata za Občino Šentrupert 749.700 sit, nabava plina za ogrevanje v kulturnem domu, poštnina, reprezentanca – 597.450,94 sit, pod ostalo pa so še geodetske storitve, zavarovanje objektov, pripravništvo, plača, pisarniški in splošni material.

Glavni vir financiranja krajevne skupnosti Šentrupert je krajevni samoprispevek – v letu 2000 smo zbrali 18.175.577,57 sit, za stavbna

ANEKS K CENIKU ZA POBIRANJE VODE ZA 1. trimesečje 2001

V O D A

KORISTNIKI	CENA	DDV 8 %	SKUPAJ/mes
Gospodinjstvo	100,00	8,00	108,00 SIT
Gospodarstvo, obrt, trgovina, šola	173,00	13,84	186,84 SIT
Lastniki vikendov	130,00	10,40	140,40 SIT

ŠTEVNINA

Gospodinjstvo:

120,00 sit/mes x 19 % DDV = 142,80 sit x 3 mes. = **428,40 sit**

Gospodarstvo, obrt, trgovina, šola:

120,00 sit/mes x 19 % DDV = 142,80 sit x 3 mes. = **428,40 sit**

Lastniki vikendov:

200,00 sit/mes x 19 % DDV = 238,00 sit x 3 mes = **714,00 sit**

KS Šentrupert

zemljišča fizičnih in pravnih oseb ter davek od premoženja smo dobili nakazano 14.094.281,70 sit.

Za samo delo krajevne skupnosti nam je Občina Trebnje nakazala 432.000 sit.

DELO KOMUNALNE KOMISIJE

Komisija za komunalno urejanje vasi je na sestanku 15.marca 2001 pregledala vse prošnje krajanov tako za asfalt, preplastitve, mulde in ostale želje. Člani komisije so se strinjali, da je prioriteto potrebno asfaltirati odseke, ki jih nismo lani dokončali. Glede na finančna sredstva je letos obseg del na tem področju zelo zmanjšan. Za odseke krajevnih cest, ki niso asfaltirani, se na osnovi prošnje, naslovljene na KS, dobi pesek iz peskokopa Zabukovje.

VODOVODNI ODBOR

Vodovodni odbor se je sestel 8.marca 2001. Na sestanku so člani predlagali dela na vodovodnem področju, in sicer: obnova vodovoda po Šentrupertu, nadaljevanje del od rezervoarja proti Kostanjevici in po ostalih odsekih. Letos bo glavna naloga obnova vodovoda Šentrupert. Z zamenjavo salonitnih cevi bomo začeli v Kamnju od rezervoarja proti Šentrupertu in po samem Šentrupertu.

Krajevna skupnost ima že več let enako ceno za vodo; sedaj, ko smo določili obnovo vodovodnega sistema Šentrupert in bo to velik finančni zalogaj, smo se odločili za podražitev. Vodovodni odbor je predlagal svetu KS nove cene za vodo, ki jo bomo odslej obračunavali na vsake tri mesece.

Na položnicah bo zajeto povprečje porabljene vode na osnovi podatkov iz leta 2000, pri zadnjem obračunu v decembru pa bo Milan Prah, zadolžen za vodovod, popisal števec in bo zadnji obračun narejen po dejanski porabi vode.

Irena Ribič

DOGAJANJA V DRUŠTVIH

ČAST NAJSTAREJŠIM ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV

Upravni odbor Društva upokojencev Šentrupert je ob koncu decembra 2000 v gostilni Jaklič pripravil sprejem za svoje najstarejše člane. Od 21 vabljenih članov, starih nad 85 let, se jih je udeležilo 9 članov, ki so bili kolikor toliko pri moči. Visoko starost članov sta s svojo prisotnostjo počastila Peter Frelih, predsednik sveta KS, in Alfonz Tratar, predsednik Zveze društev upokojencev v občini Trebnje. Najstarejši člani so pozorno prisluhnili predsedniku sveta, ko je razložil delo krajevne skupnosti in nakazal bodoče delo.

Sprejemu so prisostvovali skoraj vsi člani upravnega in nadzornega odbora društva in si prizadevali, da bi se najstarejši dobro počutili.

Ob slovesu so si obljubili, da se bodo čez leto dni ponovno srečali – ali na žalost je ena članica, ki je bila takrat prisotna, že pokojna.

Peter Ravnikar, predsednik

Prva obletnica GODBE SVETEGA RUPERTA

GODBA SVETEGA RUPERTA je v mesecu marcu praznovala prvo obletnico svojega delovanja.

Lansko leto, 14. marca, so namreč člani godbe prvič zaigrali skupaj in od takrat se redno družijo in vadijo vsak teden. Nekateri se poleg rednih vaj udeležujejo tudi učnih ur, kjer se še dodatno izobražujejo in spoznavajo svoj instrument.

Ob svoji ustanovitvi, pa tudi na prvem nastopu, je štela godba komaj petnajst zagnanih ljubiteljev tovrstne glasbe, po enem letu pa jih lahko naštejemo že triindvajset. Prvi javni nastop so imeli godbeniki že 6. aprila 2000, zatem pa so se v

Druženje vedno bogati.

*Mladi godbeniki lepšajo življenje.
foto Meta Ribič*

istem letu predstavili javnosti še osemkrat, kar je za prvo leto delovanja kar lepo, letos pa smo jih že lahko videli in slišali na Gregorjevem sejmu na Veseli Gori, kjer so zaigrali nekaj pesmi in tako malce glasbeno popestrili sejem.

Letos načrtujejo še več nastopov, v svoje vrste pa vabijo vse, ki vas zanima igranje v pihalni godbi.

Marjan Brcar

DEJAVNOST KRAJEVNE ORGANIZACIJE RDEČEGA KRIŽA

Člani odbora Krajevne organizacije RK so pred novim letom obiskali in obdarovali 225 krajanov naše skupnosti, starih nad 70 let. Darila, ki jih je za naše starostnike prispevalo Območno združenje RK Trebnje, je s svojim prispevkom obogatila tudi naša krajevna skupnost. Veselo so nas presenetili tudi učenci naše šole s svojimi učiteljicami, ki so za vse pripravili lepe čestitke z dobrimi željami. Hvala jim!

Po novem letu smo obiskali vse naše varovance po domovih in jih skromno obdarili – takih imamo 26. Bili so nas veseli; mnogi so izrazili željo, da bi jim krajevna skupnost omogočila dobiti naš krajevni časopis, saj so z mislimi še vedno doma. Ustregli jim bomo!

V marcu pa smo obiskali naše devetdesetletnike – imamo jih kar petnajst in smo ponosni nanje! Pravijo, da so skromno živeli, a vedno pridno delali. Saj pravi pregovor: Delo slajša in daljša življenje. Posnemajmo jih!

Marija Brezovar, predsednica

DEJAVNOST TURISTIČNEGA DRUŠTVA

V četrtek, 22. februarja 2001, je TD Šentrupert ponudilo roko turističnim delavcem iz Litije in organiziralo srečanje v Centru za razvoj – tudi turizma v Litiji. V živahnem in zanimivem razgovoru so sodelovali:

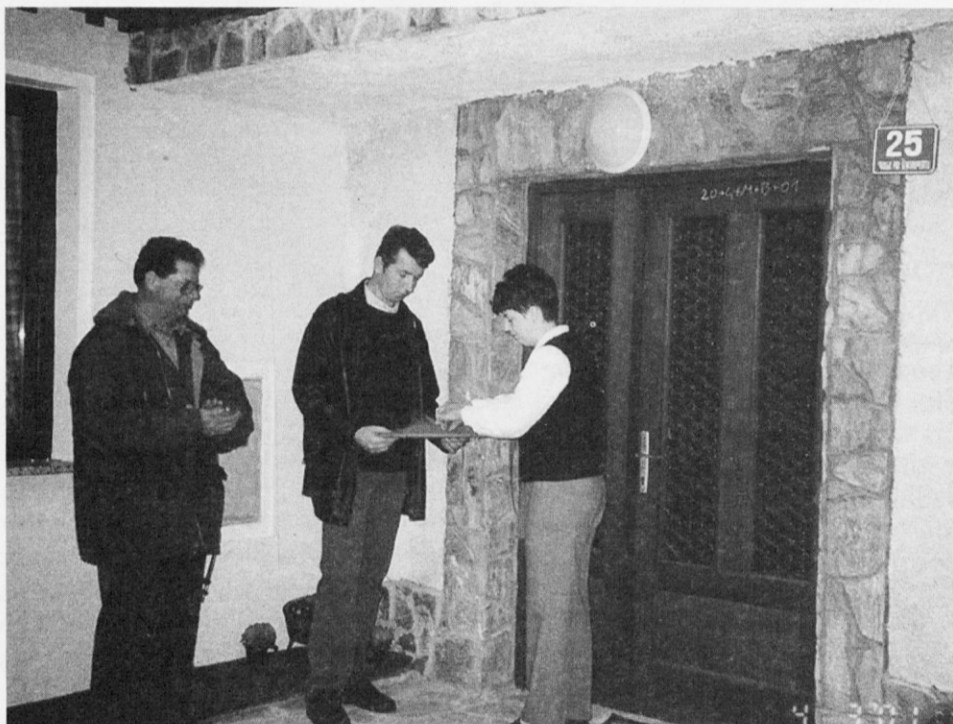
- vodja Centra za razvoj ga. Saša Gradišek
- svetovalka za turizem ga. Karmen Sadar in
- g. Sandi Gombač, ki je - poleg ostalih zadolžitev - tudi predsednik konjeniškega trekking združenja

Slovenije.

Z naše strani pa so se posveta udeležili predstavniki Turističnega in Športnega društva iz Šentruperta. V razgovoru smo jim predstavili idejo, ki živi že več let – pravzaprav od leta 1993, prvič pa smo jo obelodanili v preteklem letu na okrogli mizi v gostilni Javnornik na Rakovniku (takratnega omizja so se udeležili predstavniki Slovenske turistične organizacije, ga. Saša Gradišek iz občine Litija, predstavniki KS Šentrupert, občine Trebnje, TD Šentrupert, Agencije, ki se ukvarjajo s trženjem turizma itd.). To pot pa smo na mizo razgrnili zemljevide, ki povezujejo obe občini in rdečo nit, ki nas veže. Potok Bena, ki izvira pod Dobovico v občini Litija, ima na svoji poti prelep slap, izliva pa se v Bistrico v naši občini. To pot bi radi povezali s Steklasovo pohodno potjo po obronkih Šentruperta, ki se je dotakne pri Ribogojnici Možina na eni strani, na drugi strani pa ene izmed pohodnih poti v Občini Litija. Z navdušenjem so sprejeli našo pobudo in sprejeli smo sklep, da se že konec marca ali v začetku aprila ponovno srečamo na delovnem sestanku, tokrat v

Šentrupertu. Pokazali jim bomo naše pridobitve, pogovorili se bomo o izkušnjah in določili smernice skupnega dela. Prepričani smo, da bomo s skupnimi močmi povečali pretok pohodnikov v obe smeri in jim odprli marsikatero lepoto naše doline.

V Turističnem društvu smo veseli, da je naša dolina in s tem Steklasova pot s 4. marcem pridobila pomembno turistično-gostinsko točko. Takrat je bila skromno, a svečano odprta Izletniška kmetija in ribogojnica Možina. V zares lepem prostoru bo tako na voljo veliko trenutkov za prijetna druženja: na organiziranih pohodih, izletih, nedeljskih kosilih ali kar tako mimogrede. Dobra jedača in pristno domače vino to zagotavljata. Številnim čestitkam se je pridružilo tudi TD Šentrupert – za sodelovanje pri oblikovanju poti in gostoljubnost je podarilo Izletniški kmetiji spominek, ki bo polepšal že tako lep točilni prostor, katerega so-oblikovalec je zelo delaven član turističnega društva Tone Odlazek. Želimo veliko gostov in iskrene čestitke.

*Pri Možinavih bo odslej še bolj prijazno.
foto Miro Brezovar*

V soboto, 12. marca, je bilo na Veseli Gori zopet živahno. Gregorjev sejem je pritegnil na prirejeno sejmišče množico razstavljalcev – sejmarjev iz cele Slovenije. Kar 93 jih je bilo in prav pošteno so se morali potruditi za prostor, saj so naši vsakoletni gostje iz Ribnice »pojedli« prostor vsaj za štirideset stojnic. Nočno in jutranje deževje je organizatorjem povzročilo kar veliko preglavic, potem pa je - kot vsako leto - zmagal Gregor in množica obiskovalcev je preplavila Veselo Goro in mnogo robe je zamenjalo svoje lastnike. Gostilna Jaklič pa je imela veliko dela, da so postregli upehane, lačne in žejne. Turistično društvo se je tokrat potrudilo in pripravilo prostor za stojnice tudi v ozadju graščine, ozvočenje je opozarjalo na novo pridobitev, postavili pa smo tudi privez za konje. Vse to pa ni bilo dovolj, da bi razstavljalci zagrabili v vabo. Mogoče pa bo drugo leto, ko jim bomo pripravili nova presenečenja. Živahno razpoloženje je popestrila tudi Godba svetega Ruperta in prav veseli smo bili njihovega nastopa.

Konec dober – vse dobro!

Letošnjega sejma Alpe-Adria v Ljubljani – tokrat je bil že v februarju - se je udeležila delegacija TD Šentrupert na čelu z voznikom g. Mirkom Simončičem, ki nas je gostoljubno popeljal na Gospodarsko razstavišče v Ljubljani. Bilo je zelo zanimivo videti stojnico Občine Trebnje, na kateri je vidno vlogo igrala naša dolina, vinogradniki iz Šentruperta, Gostilna Javornik z Rakovnika, Turistično društvo s Steklasovo pohodno potjo, pa še bi se kaj našlo. Na sprehodu po sejmu pa smo videli veliko zanimivega, poučnega – sklenili smo nova, prijetna znanstva, ki nam bodo gotovo koristila pri nadaljnjem delu.

Bojan Brezovar, predsednik

*Sejem bil je živ ...
foto Meta Ribič*

Kulturno društvo Šentrupert
vabi vse, ki vas zanima igranje na

HARMONIKO, CITRE ALI OSTALE LJUDSKE INSTRUMENTE,

v sekcijo Kulturnega društva Šentrupert, ki bo združevala izvajalce in ljubitelje ljudske glasbe. Člani sekcije se bodo lahko naučili igrati harmoniko (»frajtonarco«), citre ..., sodelovali bodo lahko na **»Srečanju ljudskih godcev«** in **tekmovanju harmonikarjev** v Šentrupertu, obveščeni pa bodo tudi o tekmovanjih in srečanjih drugod po Sloveniji.

Igranja na harmoniko Vas bo naučil priznani glasbenik **TONI SOTOŠEK**.

Informacije na tel. št. 07 30 40 368 ali 041 937 968

DOGAJANJA V ŽUPNIJI

DOGAJANJA V ŽUPNIJI

Tudi letos je bila v farni cerkvi postavitve jaslic, kot je v večini naših domov. Za postavitev letošnjih jaslic so poskrbeli birmanci - veroučenci osmega razreda. V pomoč so jim priskočili tudi njihovi starši. Za tako postavitev je potrebno veliko zelenja, sečnja smrečic, pripraviti primeren les za postavitev odra, poskrbeti za električno napeljavo. Seveda so čudovite jaslice obiskovalcem cerkve vzbudile podoživljanje betlehemske noči in spomin na čas, ko so sami sodelovali pri podobni postavitvi. K prazničnemu vzdušju so pripomogli mladi, birmanci in otroški pevski zbor.

*Koledniki ob sklepnem dejanju
foto Mirko Simončič*

Za birmance, ki so najbolj prizadevno sodelovali v predbožičnem času, sta se nadaljevala tudi dva duhovna vikenda na Pohorju, in sicer prvi in drugi teden v januarju. Delo vsake skupine je bilo razdeljeno na duhovni del priprave na birmo in pa na družabni del, ki se je končal okrog enajste ure zvečer. Vsaka skupina je opravila tudi krajši pohod ali pa smučala na smučišču znamenite pohorske lisice, saj drugje ni bilo snega. Čeprav nas je drugi vikend presenetilo nedeljsko jutro s snegom, ni bilo računati na sankanje ali igre na snegu. Dočakali smo le ledeno in zasneženo cesto do vznožja Pohorja. Na oba vikenda so se lepo pripravili zlasti animatorji, ki so sami povezovali družabne večere in skrbeli za prijetno vzdušje, poleg dobre kuhinje, seveda. Da sta pokazali obe skupini zelo resen odnos do priprave na birmo, se je že kazalo po tem, da sploh ni bilo čutiti, da so ta dva vikenda v Dominikovem domu prebivali mladi neugnanci.

*Jaslice - domačnost in ponos osmošolcev.
foto Mirko Simončič*

V času med božičem in novim letom so se že četrtrič zapored podali na pot koledniki; obiskali so okrog 700 gospodinjstev. Z recitacijo besedil sv. Gašperja, Miha in Boltežarja, sladkega kadila in z otroško razposajenostjo so pričarali

praznična vzdušja tudi med oddaljene in osamljene. Koledniki so v spremstvu mladih, gospoda župnika in staršev (v štirih oz. petih skupinah dnevno) uspešno zaključili akcijo, z vašimi darovi pa se vas bodo spominjali otroci v revnih

PA JE POMLAD PRIŠLA

SAJENJE OKRASNE DREVNINE

črnskih pokrajinah, saj so zbrana sredstva namenjena nakupu učnih pripomočkov. Seveda pa velja zahvala tudi za prejete sladke dobrote. Zaključna slovesnost koledovanja je bila nato še v župnijski cerkvi, kjer so se ponovno predstavili s skupnim recitalom.

Prav sedaj se vršijo dela na podružnični cerkvi sv. Križa na Velikem Cirkniku. Prizadevni krajani zaselkov te podružnice so odstranili ves odpadni material in nastavo izpod ostrešja in tako je že vse pripravljeno za obnovo strehe. Do velike noči bi radi prekrili zvonik, nato sledi še oklesanje dotrajane fasade in nato je potrebno dokončati z zidarskimi deli - nova fasada.

S prihodom pomladi pa se že načrtujejo prenovitvena dela na kapelicah in kapeli Križevega pota. V ta dela se je že prostovoljno vključila mizarska skupina, ki bi podobno, kot je na Veseli Gori, opravila mizarska dela na oknih in vratih. Nato bo potrebno še oklesati fasado, preložiti oziroma prekriti južno stran strehe na kapeli, vse kapelice pa primerno sanirati. Tudi za ta dela že potekajo dogovori med prostovoljci, potrebno bo še mnenje Zavoda za spomeniško varstvo in kulturno dediščino. Ponovno bi elektrificirali kapelo in s svetilkami osvetlili vse kapelice. Predviden zaključek teh obnovitvenih del bo na žegnanjski dan v septembru.

V mesecu maju bo blagoslov znamenitega bronastega kipa Črne Marije na Veseli Gori. Zavzeti domačini so že v minulem letu oskrbeli primeren dohod, posekali grmovje, uredili okolico. Zgodovina tega znamenja sega v čas grofov Barbo in prav je, da bo znamenje ponovno dostopno.

Marija Tratar

Dočakali smo tople dneve in mnogi komaj čakamo, da bomo lahko kaj postorili na svojem zelenjavnem ali okrasnem vrtu. Vse več hiš skrbi, da je njihova zunanja okolica lepo urejena in zasajena z okrasnim rastlinjem. Ker bomo tudi to pomlad mnogi posadili nekaj novih rastlin, ki nam bodo lepšale naše okolje in nas s svojo rastjo razveseljevale, smo za nasvet, kako pravilno izbrati in posaditi kupljene rastline, povprašali univ. dipl. inž. Marjano Kos, ki kot učiteljica praktičnega pouka ter predmetov vrtnarstvo in parkovne rastline ter parkovna tehnika poučuje na Kmetijski šoli Grm v Novem mestu. Svetuje nam naslednje:

»Pomlad je čas za sajenje drevnine, kamor prištevamo drevesa in grmovnice.

Ponudba okrasne drevnine je izredno pestra. Poleg domačih vrst so nam na voljo tudi številne vrste iz raznih delov sveta. Pri izbiri moramo paziti, da so rastline od drugod v naših klimatskih razmerah prezimno trdne. Poleg tega se moramo prej tudi pozanimati o vseh okrasnih lastnostih rastline (obliki, rasti, velikosti, času cvetenja ...). Ob zasaditvi moramo dobro premisliti, koliko prostora potrebuje posamezno drevo ali grm, prav tako moramo poznati njegove zahteve.

KAKOVOST SADIKE

Pri nakupu pazimo, da je rastlina zdrava, neizsušena, da so korenine primerno razporejene in razvite. Spomladi cvetoče rastline (Syringa - španski bezeg, Rhododendron - sleč) morajo imeti že razvite cvetne popke.

Pri iglavcih moramo še posebej paziti, da poganjki niso ogoleli. Iglavce in vedno zeleno drevnino kupujemo le s koreninsko grudo.

Gruda je lahko ovita z vrečevino ali je v plastični vrečki oziroma v lončku. Takšna rastlina doživi ob presajanju manjši šok in se hitreje in lepše ukorenini. Rastline v lončkih lahko sadimo preko celega leta.

POTEK SAJENJA

Izkopljemo jamo, ki naj bo vsaj dvakrat toliko velika, kot je premer korenin. Pred sajenjem namočimo korenine za eno uro v vodo, sadike s koreninsko grudo pa za toliko časa, da se gruda prepoji z vodo. Pri sadikah brez koreninske grude odstranimo poškodovane korenine, ostale prikrajšamo.

Vrtno zemljo izboljšamo s kompostom, šoto ali pa uporabimo že pripravljene substrate za sajenje. Še posebej za sajenje rastlin, ki zahtevajo kislota tla, na primer sleče (Rhododendron), jesensko reso (Calluna), uporabimo posebne substrate za vresovke.

Rastlino postavimo v izkopano jamo in enakomerno razporedimo korenine. Zasujemo jo z zemljo ter pri tem pazimo, da zemlja zapolni vse prostore med koreninami. Rastlino posadimo tako globoko, kot je rasla v drevesnici oziroma lončku. Drevesni kolobar pokrijemo z lubjem, listjem, s slamo ali s kakšnim drugim organskim materialom, ki preprečuje rast plevelov in izhlapevanje vode. Po sajenju rastlino obilno zalijemo. Drevesa in večje grme narahlo privežemo k opori.

Kakovostna in pravilno sajena sadika je pogoj za njeno kasnejše dobro uspevanje.«

Z univ. dipl. inž. Marjano Kos se je pogovarjala Gabrijela Šturm

KULTURNI UTRIP

TRETJE LEŽIŠČE NA ODRU NAŠEGA KULTURNEGA DOMA

Tudi letos sem se odločila, da prevzamem vodenje uprizoritve pri gledališki skupini Kulturnega društva Šentrupert. Izbrali smo komedijo Vasja Ocvirka Tretje ležišče. Premiera komedije v petih slikah je bila 24. marca, ponovitev pa 1. aprila.

To komedijo smo izbrali, ker zgodba dela omogoča veliko ustvarjalne svobode pri uprizoritvi. Žal pa smo kmalu ugotovili, da so možnosti, ki jih imamo v našem kulturnem domu, zlasti glede uporabe luči in drugih sodobnih učinkov, tako slabe, da sem morala delo povsem prirediti. Skušala sem ohraniti osrednjo zgodbo, le-ta prikazuje literata, ki živi skupaj z učiteljem, zaposlenim za določen čas, v cenemem obmorskem hotelu. Pisati mora tako, kot zahteva urednik, zato ne najde pravega ustvarjalnega navdiha. Vsako noč ga pri delu zmoti nov gost z različnimi navadami in s posebnostmi, ki zasede dodatno, tretje ležišče. Zaradi tega je vsak od igralcev lahko upodobil lik, kot mu je bil igralsko blizu. Prav zato smo uporabili različne socialne zvrsti jezika: od najnižjih pogovornih oblik do knjižnega jezika.

Tudi letos so bili razen enega igralca vsi domačini, dijaki različnih srednjih šol. Ker so bili zelo zaposleni s šolskim delom, sem porabila veliko truda za motivacijo in usklajevanje terminov za vaje, ki so potekale že od oktobra vsak teden, zadnji mesec pa smo vadili tudi po trikrat tedensko.

Literata je igral Domen Krištof, učitelja Daniel Pejovič, komercialista Aljaž Sitar, turista Peter Frelih, dragi je bil Tomaž Brcar, draga Marija Sabljak, kmeta je upodobil Jože Zupančič, zastopnika Stane Gorenc, receptorja Tadej

*Tudi pes Tim se je vpisal med igralce.
foto Ivanka Višček*

*Mladi gledališčniki: Splačalo se je!
foto Zvonka Krištof*

Kovaljev. Svojo vlogo je odlično opravil tudi pes Tim. S šepetanjem, kadar se je komu zataknilo, je igralcem pomagala Breda Vojnovič. Propagandni material je oblikoval Rupert Gole, sceno pa izdelal Izidor Kovaljev, ki je bil nenadomestljiv tudi pri vseh težavah z improvizirano tehniko.

Številni gledalci, ki ste si ogledali našo predstavo, ste nam s smehom in z aplavzom dali največje priznanje za delo, ki smo ga vložili v uprizoritev komedije.

Zvonka Krištof

KULTURNI UTRIP ŠOLE

Kulturni utrip je v Šentrupertu vedno bolj živahen, čeprav se še vedno kdo najde, ki trdi, da se v Šentrupertu premalo dogaja. Med izvajalci kulturnega utripa kraja je še vedno med zelo vidnimi tudi šola dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu.

POČASTITEV KULTURNEGA PRAZNIKA ima vedno osrednje sporočilo: počastiti velikega pesnika Franceta Prešerna. Ker smo prvemu človeku poezije namenili osrednji pozornosti ob stopetdeseti obletnici smrti in dvestoletnici rojstva, smo se tokrat odločili, da bomo poudarili vrednote iz Šentrupetra v prejšnjem stoletju za vrednote prihodnosti.

Najprej smo se spomnili pesnika Severina Šalija, ki je nekaj predšolskega obdobja preživel v Šentrupertu; njegove tenkočutne pesmi so namenjene tako otrokom kot odraslim.

Podobno je tudi pri pesnici in pisateljici Vidi Brest – pri nas še vedno dobro poznani domačinki Majdi Peterlin. Njene pesmi za otroke v prepletu domišljije in stvarnosti bodo živele tudi v prihodnje, za odrasle pa se je pesnica najbolj zapisala s pesniško zbirko Tiho, tiho, srce, čeprav je zbirka pesmi izšla šele deset let po pesničini smrti.

Profesor Ivan Steklasa, zgodovinar, nam je s svojo knjigo Zgodovina župnije Šent. Rupert dal zgodovinski spomin, kot smo že večkrat rekli. Kakšno bogastvo zaselkov je omenjeno v tej knjigi – mnogi starejši se jih še spominjajo, med mlajšimi pa bi kar z lučjo iskali takšne, ki jim je domačnost posameznih zaselkov še blizu.

Velikokrat so zgodovino kraja

soustvarjali tudi duhovniki; spomnili smo se župnika Vincenca Vovka, ki je na pokopališču zgradil kapelo svetega Križa in bil prvi, ki je skrbel za ohranjanje kulturne dediščine, župnik Janez Mrvec pa je ob koncu 19. stoletja ustanovil posojilnico in hranilnico.

Če bi prof. Ivan Steklasa še živel, bi prav gotovo v svoje delo uvrstil tudi zagnanost župnika Janeza Vidica pri ohranjanju kulturne dediščine in povezovanju ljudi različnih pogledov.

Prvi Šentrupečan, ki je postal član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je bil prof. dr. Pavel Lunaček, začetnik sodobnega porodništva in ginekologije, zdravnik, ki mu je bilo življenjsko vodilo: pomagati človeku!

Vrednota za novo stoletje pa so prav gotovo tudi pesmi domačina Ivana Gregorčiča, profesorja materinščine na mirnski šoli; njegova pesem, vsa zrasla iz korenin te pokrajine, ni gostobesedna, pač pa srčna izpoved človeka, ki zna globlje pogledati vase.

Februar, mesec kulture, kot ga radi imenujemo, je bil še kar nekajkrat kulturno obarvan. Razveselili smo se nove številke dolenjske revije **RAST**, ki je predstavila šolsko Galerijo izvornih ilustracij mladinskih del in je bila tudi likovno opremljena z ilustracijami, ki jih hrani šentruperska šola. Naj omenimo, da bo zbirka izvornih ilustracij predstavljena v knjigi konec aprila; pri nastajanju dela **ILUSTRACIJA – BLIŽNJICA H KNJIGI** sta bistveno sodelovala tudi umetnostna zgodovinarica Maruša Avguštin in vodilni teoretik likovnega bogastva dr. Milček Komelj.

Kot za sklepno dejanje pri nastajanju knjige o ilustracijah pa sta poskrbela ilustratorja Jelka

Reichman, ki je podarila 22 novih ilustracij, in Rudi Skočir s tremi ilustracijami.

Pustno nedeljsko popoldne je na šentruperski šoli popolnoma drugače potekalo, kot smo navajeni na tak dan; **GLASBENA ŠOLA TREBNJE** je namreč pred tekmovanjem pripravila **KONCERT**, na katerem so sodelovali učenci, ki so se v naslednjih dneh pomerili na tekmovanju v Brežicah. Že pri poslušanju smo ugotovili, da se bo prav gotovo kdo vrnil s srebrnim ali z zlatim priznanjem – res je bilo tako: Glasbena šola Trebnje je bila med vsemi glasbenimi šolami na Dolenjskem in v Posavju najbolj uspešna. Čestitamo!

Seveda pa na pustni torek vseeno ni manjkala **MAŠKARADA**; še posebej so je bili veseli malčki v vrtcu, saj jih je letos le več, ker sta dva oddelka.

Skoraj bi za kulturni dogodek lahko šteli tudi predavanje na roditeljskem sestanku, ko je govoril priznani domačin **DR. JOŽE RAMOVŠ**. Ob razmišljanju o povezovanju med generacijami nam je dal toliko duhovne hrane, da bi se samo veselili, če bi njegove želje bolj postale stvarnost.

Podružnica **BRALNEGA DRUŠTVA** s sedežem v Šentrupertu je spet medse povabila odličnega gosta; tokrat je bil to akademik **DR. MATJAŽ KMECL**, ki je ob stoddvajseti obletnici smrti Josipa Jurčiča prikazal pisatelja kot urednika Slovenskega naroda; Jurčič je nadaljeval delo prvega urednika Slovenskega naroda Antona Tomšiča. Spet smo lahko potrdili, da je tudi delež Dolenjske v zakladnici slovenskega duha velikokrat na častnem mestu.

*Beseda akademika
dr. Matjaža Kmecla vedno navduši.
foto Janez Platiše*

Dogodek, ki je bil na šentruperski šoli vreden omembe, pa je bilo 24. vseslovensko državno tekmovanje v materinščini za **CANKARJEVO PRIZNANJE**. Za srebrno in zlato Cankarjevo tekmovanje se je potegovalo 124 tekmovalcev z Dolenjske in Bele krajine; tudi med našimi tekmovalkami imamo zlato in srebrno priznanje!

V počastitev **DNEVA ŠOLE** sta bili kar dve prireditvi; 30. marca so se predstavili člani mlajše ritmične skupine s črnskim plesom, za praznik pa so vsi prisluhnili pesmim priljubljenega pevca **ADIJA SMOLARJA**, ki je znal navdušiti različne generacije, hkrati pa je pevec še neprišiljeno vzgojen.

Osrednja prireditev je bila 2. aprila, na mednarodni dan mladinske književnosti in obletnico smrti dr. Pavla Lunačka – letos je minilo

že 46 let od njegovega prezgodnjega odhoda. Najprej so se učenci srečali s športnikoma, ki sta vsak v svojem obdobju in okolju dosegla vrhunske rezultate; to sta bila paraplegik **JOŽE OKOREN** in **BRANKO ROKAVEC**, mojster cestnohitrostnih dirk in spretnostnih voženj.

Oba sta predstavila svojo športno pot in za oba lahko rečemo, da veliko truda vedno rodi sadove. Svoje besede sta podkrepila še z razstavo številnih medalj in pokalov – nam pa je le žal, da njune pripovedi ni slišalo več odraslih Šentrupečanov – v šoli smo ponosni nanju!

V osrednjem delu je prva počastitev veljala **POSLANICI** ob mednarodnem dnevu mladinske književnosti in obuditvi spomina na akademika **DR. LUNAČKA**. Veliko pozornosti pa sta bila deležna pesnik **TONE PAVČEK** – le-ta je že kar velik ljubitelj Šentruperta – in dramska umetnica **MILENA ZUPANČIČ**; oba sodelujeta tudi v slovenskem odboru Unicefa in po svoje blažita tegobe mladega rodu po svetu. Pesnik Tone Pavček že triintrideset let obiskuje šentrupersko šolo, zato se je stkala medsebojna navezanost; tokratnemu srečanju so usmerili pozornost na vsa srečavanja s pesnikom, Tone Pavček pa je povedal odlomek iz novega dela Juri Muri v Afriki – drugič, dodal pa je še nekaj najnovejših pesmi – tudi tako, ki jo je pri nas prvič predstavil. Dramska igralka Milena Zupančič, Prešernova nagrajenka in nosilka Borštnikovega prstana, nam je predstavila vse svoje ljubezni – najprej navezanost na rojstni kraj Bohinjsko Belo in svoj rod, o gledaliških vlogah je dejala, da se igralec lahko oblikuje le ob dobrih soigralcih, kot filmska igralka pa ni mogla iti mimo še vedno zelo priljubljenega filma Cvetje v jeseni. Kar žal ji je, da več ne nastajajo filmi po literarnih predlogah. Skupaj s pesnikom Tonetom Pavčkom kot slovenska ambasadorja pri Unicefu opravljata pomembno poslanstvo. V kulturnem programu pa so sodelovali tudi člani otroškega pevskega zbora in recitatorji – sončen dan pa je vse razpoloženje še polepšal.

Občina Trebnje ima **GOLIEV SPOMINSKI DAN**; zvrstile so se revije otroških in mladinskih zborov in odraslih zborov. Med otroškimi zbori je s svojo sproščenostjo vzbudil pozornost Otroški zbor OŠ dr. Pavla Lunačka pod vodstvom Nataše Brcar in klavirski spremljavi Damjane Zupan.

Velik napredek je pokazal tudi Pevski zbor vinogradnikov Šentrupert pod vodstvom Venčeslava Zadravca.

O predstavitvi knjige Ilustracija – bližnjica h knjigi pa bomo poročali v naslednji številki!

Jože Zupan

PROF. JOŽE ZUPAN – DOBITNIK GOLIEVE PLAKETE

Prof. Jože Zupan je na slovesni akademiji, ki je bila 6. aprila 2001 v Kulturnem domu Trebnje, prejel občinsko Golievo plaketo za življenjsko delo na področju kulture z naslednjo utemeljitvijo:

Gospod Jože Zupan, profesor slovenščine, knjižničar in ravnatelj Osnovne šole dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu, je vse svoje življenje zapisan kulturi.

Že kot gimnazijec je sodeloval pri kulturnem društvu v rojstnem kraju na Bohinjski Beli, kjer se je odlikoval kot igralec, režiser in vodja klubskih večerov.

Ko se je pred 40 leti zaposlil v Šentrupertu kot učitelj slovenščine, knjižničar in mentor učencem v različnih obšolskih dejavnostih, je ljubezen do besedne umetnosti in odrskih desk prenesel na svoje učence.

Že od samega začetka branja za bralno značko je dejaven pri vseslovenskem gibanju Bralna značka. Aktivno je sodeloval v prvem organizacijskem odboru na Dolenjskem, že 29 let je član predsedstva Zveze Bralnih značk Slovenije; nekaj časa je bil tudi njen predsednik, 20 let že organizira sklepne prireditve za bralno značko v Celovcu. Ko so v trebanjski občini začeli brati za Golievo bralno značko, je postal njen predsednik in to ostal do danes. Bil je pobudnik za ureditev Golievega spominskega koticika v trebanjski knjižnici.

Gospod Jože Zupan spoštuje in ceni ljudi, ki delajo na področju kulture, zato je bil pobudnik za vsakoletno podelitev Golievih plaket in priznanj. Na pobudo občinske kulturne skupnosti je sočasno z oblikovanjem tabora likovnih samorastnikov nastala literarna publikacija Samorastniška beseda, ki jo je urejal, dokler revija ni prerasla v osrednjo dolenjsko revijo za literaturo, kulturo in družbena vprašanja - Rast. Že 30 let je urednik večkrat nagrajenega šolskega glasila Preproste besede, v katerem sta z mentorico Danico Zupan razvijala ustvarjalnost mladih, ki so po svojih literarnih prispevkih poznani in cenjeni tudi drugod. 20

let je urejal občinsko literarno revijo za mlade - Srečanja. Aktiven je tudi pri oblikovanju in urejanju lokalnega časopisa ŠentRUPERT.

Čeprav je že 20 let ravnatelj šole, vseskozi ohranja vez z materinščino in se udeležuje strokovnih srečanj. Dolga leta je bil vodja občinskega aktiva za slovenščino in knjižničarstvo, organiziral je številna strokovna izobraževanja. Še vedno je aktiven izvajalec seminarjev za izobraževanje mentorjev Bralne značke.

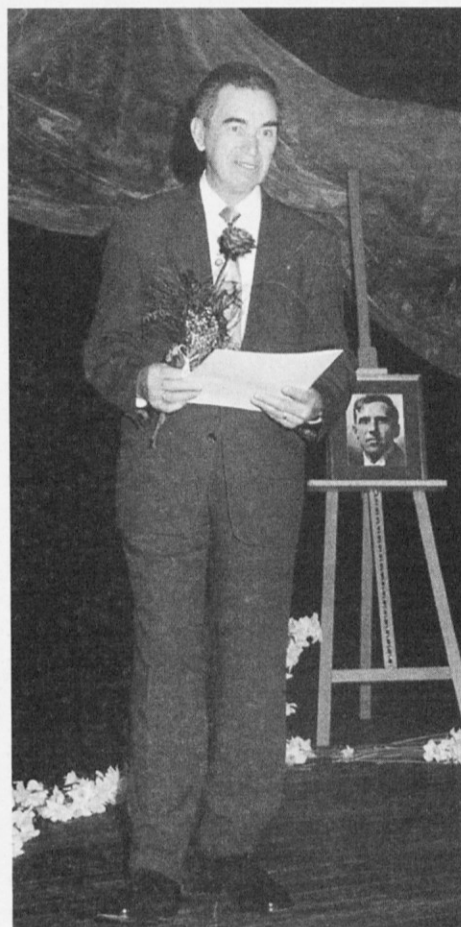
Šola v Šentrupertu je pomemben organizator kulturnih prireditev v kraju, ki jih spretno organizira in vodi današnji nagradjenec. Z učenci je pripravil številne prireditve za starše in krajane. Iz prepričanja, da lepoto izžarevajo tudi slike, je organiziral več slikarskih srečanj in v Šentrupert vnesel likovni utrip ter poskrbel, da so slike ostale v kraju - pri ljubiteljih likovne umetnosti.

Na šolo je vedno vabil zanimive osebnosti, saj se je zavedal, da so srečanja s pisatelji, slikarji, športniki in drugimi ljudmi tudi za učence na podeželju praznik. Ta dejavnost se je še okrepila, ko je pred petimi leti postal predsednik podružnice Bralnega društva Slovenije. Številna srečanja z znanimi in manj znanimi ljudmi so pripomogla k oblikovanju njegovega dela Srečavanja, ki je mozaik portretov posameznikov in njihovih življenjskih poti.

Ob 375-letnici šolstva v Šentrupertu je pripravil zbornik, hkrati pa oblikoval dve razstavi, po katerih je šentruperska šola poznana po vsej Sloveniji in v zamejstvu. Razstava Slovenska slikanica za otroke sveta obsega 300 slikanic slovenskih avtorjev in ilustratorjev v 20 različnih jezikih. Stene šolskih hodnikov krasi še razstava Izvirne ilustracije mladinskih del, ki obsega 246 izvirnikov.

Ob stoletnici rojstva akademika dr. Pavla Lunačka, po katerem se šentruperska šola imenuje, je pripravil in izdal zbornik Dr. Pavel Lunaček.

Pred izidom pa je delo, nastalo v sodelovanju z umetnostno zgodovinarico Marušo Avguštin in dr. Milčkom Komeljem, z naslovom

*S slovesne podelitve ...
foto Boršnar*

Ilustracija - bližnjica h knjigi.

Za svoje delo je prejel številna priznanja: Plaketo občine Trebnje; pridobil je najvišji naziv v stroki; za vsestransko pedagoško in kulturno delo je bil nagrajen z Državno nagrado za vzgojo in izobraževanje. Sam pogosto poudarja, da mu največ pomeni, ker je s sodelavci in z dobrimi ljudmi lahko uresničil veliko idej, ki so se mu porodile v želji, da bi ljubezen do umetnosti in materinščine delil še z drugimi, saj kot pravi: lepota bogati ljudi. Lepota se namreč širi, čimveč ljudi jo zazna.

Gospod Jože Zupan zna v drobcih vsakdanjosti, v umetnosti in kulturi najti lepoto in jo soustvarjati; svoje poslanstvo pa je uresničil tako, da se je zapisal v zgodovino kraja, kjer živi in dela. Šentrupert in ne nazadnje tudi trebanjska občina sta zaradi njegovega dela prepoznavna in znana v celotnem slovenskem prostoru.

*Soustvarjalci glasila ŠentRUPERT
nagrajencu iskreno čestitamo!*

BREZ NJIH NI ŠPORTA

MOTOR – Z LJUBEZNIJO

Nedavno sem po radiu prisluhnil Jutranji misli pisateljice Berte Golob. Dejala je, da človeka v življenju nikdar v celoti ne vidimo takšnega, kakršen je. Vedno je za vsakim tudi skrivnost, ki jo spoznamo šele po smrti.

In ker je naš današnji gost BRANKO ROKAVEC, večkratni zmagovalec na cestnohitrostnih dirkah in spretnostnih vožnjah, še zelo mladosten, je razumljivo, da se nam v celoti ne bo odkril, kakšen je v resnici. Eno pa je gotovo: vsi vemo, da je prežet z ljubeznijo do motornih dirk – a še vedno premalo vemo, kaj vse je dosegel v vožnji z motorjem. Danes imamo priložnost, da športnika – domačina поблиže spoznamo.

Mislím, da se je zgodaj vnela ljubezen do motorja – in če se ne motím, ta naklonjenost še vedno traja. Drži?

Res je; še pred osnovno šolo, ko sem imel kakih pet let, sem ure in ure preživel na poni kolesu. Pa tudi šolsko obdobje je bilo naklonjeno kolesarjenju; to je bil čas, ko smo se vključevali v tekmovanje. Kaj veš o prometu in tudi veliko vadili. Iz tega obdobja je našemu kolesarju Janku Ruglju uspelo uvrstiti se na evropsko prvenstvo. Seveda pa so se vozila hitro menjavala – če grem pa še v sedanost, lahko rečem, da naklonjenost tekmovanjem v hitrostnih dirkah še traja, zagnanost pa zaradi različnih razlogov popušča.

Od kod ta nenavadna dejavnost – si imel v mladosti med bližnjimi kakšnega vzornika – ali so morda nate vplivali tudi mediji?

Nekaj ljubezni sem najbrž podedoval po stricu Mirku, vendar geni niso bili odločilni – to je bil čas, ko so se pojavljala motorna kolesa in so bile

Branko Rokavec v tekmi s hitrostjo.

sanje uprte samo v prihodnost. Televizija pa pri moji želji po vožnji z motorjem ni vplivala.

Če bi gledal z očmi odraščajočega mladeniča – kaj Ti je bilo dražje: ljubezen do dekleta ali naklonjenost motorju – čeprav tega ni lahko primerjati?!

Vsekakor je naklonjenost motorju bila močnejša od želje po ljubezni – motor mi je bil vse.

Je bila odločitev, da si odšel na kadetsko šolo, kot smo nekdanji rekli šoli za policiste, povezana tudi z motorjem?

Samo skozi kadetsko šolo sem videl možnost, da bi se lahko vozil z motorjem, o kakršnem sem samo sanjal. Tu sem tudi videl najhitrejšo možnost, da bi lahko tekmoval.

V tistem obdobju smo te poznali kot policista, ki ni znal počasi peljati – si se tudi zato raje preusmeril v drugo dejavnost?

Res nisem znal počasi peljati; vendar pa je bil to čas, ki je prinašal nove izzive. Biti samostojen obrtnik je zame

tudi pomenilo hitrejšo možnost, da bi prišel do motorja svojih sanj. Vsekakor je bistvena razlika, če se voziš s službenim motorjem ali z lastnim. Danes mi je kar nekako žal, ker sem prehitro zapustil policijske vrste – tudi zato, ker se je treba povsod nenehno izpopolnjevati, drugače te čas povozi. Posebno danes bi mi razširjeno znanje s tega področja zelo prav prišlo, saj sem se z ljubeznijo odločil za delo policiji.

Danes si samostojen obrtnik – na videz bi rekli: nikomur nisi podrejen – pa vendar verjetno ne moreš uživati v vožnji z motorjem tako, kot če bi bil nekje v službi in bi bil po osmih urah popolnoma prost?

Danes so popolnoma drugačni časi kot tedaj, ko sem začel tekmovati. Takrat ni bilo nič narobe, če sem bil teden dni odsoten – vključeval sem se v širino tekmovanj – v evropsko in svetovno prvenstvo. Danes pa je problem: dveh stvari hkrati ne moreš: ali si profesionalc ali pa se predaš poslu. Prav zato sem v zadnjih šestih letih sodeloval samo še pri motociklističnih dirkah na Mirni.

A vrniva se k motorju: Kdaj je prišel

prvi uspeh? Je prvi uspeh poplačal trud – ali je samo vzpodbudil željo, da bi bil še boljši?

Mislim, da je bil tudi uspeh nekdaj lažje dosegljiv kot kasneje – mladost pač naredi svoje. Vendar pa je bilo takšno vzdušje, da smo se lahko povezovali, sodelovali in s skupnimi prizadevanji marsikaj premaknili. Prvi uspeh je prišel 1980. leta – kot 22-letni mladenič, kot prometni policist, tekmoval sem na državnem prvenstvu policije v spretnostni vožnji z motorjem in dosegel še danes najboljši slovenski rezultat - to je četrto mesto. Že tri leta kasneje pa nam je uspelo ustanoviti Moto klub pri Avto moto društvu Trebnje – bil sem aktiven pri teh prizadevanjih, hkrati pa se mi je obrestovalo, ker smo društveno nastopali na mednarodnih zborih motoristov in tekmovali na spretnostnih vožnjah, kjer sem dosegel odlične uvrstitve med prve tri najboljše tekmovalce. Že jeseni 1983 sem zmagal na prvi klubski dirki v cestnohitrostnem motociklizmu na Grobniku pri Reki, naslednje leto pa že vozil vrhunski motor in se vključeval v mednarodne dirke.

Bi nam lahko predstavil svoje največje uspehe?

Leta pred osamosvojitvijo so bila zame najbolj uspešna – imel sem občutek, da se mi je vlaganje dobro obrestovalo. Če nanizam pregled uspehov, bi bilo včasih videti, kot da se baham, a sem le vesel, kar sem dosegel:

Bil sem večkratni prvak v cestnohitrostnem motociklizmu,

dvajseto mesto na svetovnem prvenstvu, 13. mesto na evropskem prvenstvu, drugo mesto na mednarodnih dirkah FIM, prvak ALPE ADRIA pokala, viceprvak Jugoslavije, trikratni prvak Slovenije – dalje: 16-kratni ABSOLUTNI PRVAK, 15-kratni PRVAK V KATEGORIJI, petkratni rekorder proge ZAPUŽE – STAN s časom 57, 32 sekunde na GORSKIH MOTOCIKLISTIČNIH DIRKAH za veliko nagrado MIRNE ... Na številnih dirkah sem se uvrščal med prve štiri – vesel sem bil tudi, če je bilo četrto mesto, čeprav je za vse tekmovalce to najbolj nehvaležna uvrstitev.

Evropskih in svetovnih prvenstev sem se udeleževal do osamosvojitve v razredu 80 ccm na motorju SEEL, 1992 sem presedlal v nov razred SUPER SPORT 600; motor HONDA CBR 600 imam še zdaj. Od evropskih in državnih prvenstev v cestnohitrostnih dirkah sem se poslovil in od tedaj sodelujem samo še na dirki na Mirni, kjer sem med organizatorji in tekmovalci – oboje pa ni lahko združevati.

So se mladostne sanje uresničile – z mnogo treningov in tudi odpovedi, seveda – ali si še vedno pred največjo uresničljivo željo?

Takole bi rekel: Zadovoljen sem, kar sem dosegel, vendar nameravam postopoma nehati – vse ob svojem času, kot radi pravimo.

Je morda kakšna grenka izkušnja z važno nate bistveno vplivala?

Pri vsakem tekmovanju se prepletata trud, ki ga vložiš v posamezno dejavnost, in pa sreča – brez sreče ne gre. Kakor koli gledam, sreča mi je velikokrat stala ob strani – imel sem nekaj hudih padcev, pa sem imel na srečo močne kosti, čeprav sem imel tudi zlomljeno ključnico, enkrat roko in tudi nogo – a vendar: je bila sreča, da tega ni bilo več.

Tudi odrekanj ni bilo, kajne?

Moj šport je zahteval ogromno vlaganj – četudi sem imel sponzorje, sem bil vendarle sam glavni sponzor.

Kajne, da še ne misliš nehati?

Zelo razmišljam o tem, da bi popolnoma končal. Končati moraš takrat, ko si še dober, ne pa da bi doživljal, kako so drugi veliko boljši. Če

Očka in sin - kdo je bolj navdušen?!

sodeluješ na eni sami tekmi, je pritisk nate veliko večji. Sam in drugi veliko pričakujejo, ti pa si pod stalnim stresom, ali boš kos vsem naporom. Tudi leta naredijo svoje, čeprav čutim, da imam še moči. Vem pa, da moram več pozornosti posvetiti zdravju – ko si mlad, na to kar pozabiš – pojavil se mi je povečan krvni tlak, nenehni stres pa na tlak prav gotovo ne vplivajo ugodno. Letos pa me je prizadela tudi očetova smrt – oče je bil dolgo bolan in sem se morda prav zato še toliko bolj čustveno navezal nanj.

S svojo ljubeznijo si »zastupil« tudi sina Roka; ali v njem vidiš nadaljevalca svojih teženj – ali pa meniš, da bo v drugačnih pogojih, kot si jih imel Ti, sin lahko še več dosegel?

Lahko rečem, da je boljši pri svojih letih, kot sem bil jaz – ima izhodišče za vrhunskega tekmovalca – se vidi, da ima v sebi tudi moje gene. Je nadarjen, ima pogoje – podpiral ga bom, če bo on tako hotel, nikakor pa ga ne bom silil – nimam želje, da bi se tresel na dirkah, ali bo z njim vse v redu.

So že tudi pri njem vidni uspehi?

Vsekakor – 1. mesto JUNIORJI 50 ccm na Gorski motociklistični slalom dirki – Mirna 99 – na tej tekmi je dosegel prvo mesto tudi kot najmlajši tekmovalec. Bil je drugi na spretnostni vožnji v Trebnjem 1999. leta, dosegel je prvo mesto JUNIORJI leta 2000 do deset let na državnem prvenstvu v spretnostni vožnji Podnart – Krško – Trebnje in tudi lani je bil prvi med JUNIORJI 50 ccm na gorski motociklistični slalom dirki na Mirni.

Tvoj Rok je šele mali šolar, pa že tako uspešen!

Navadno je tako, da sinovi športnikov zelo zgodaj začnejo vaditi in nehote posnemajo očete.

Se tudi Tebi dogaja, da si drugod, izven matičnega kraja, s svojimi uspehi bolj cenjen?

Trebanjska občina ni izjema v slovenski nevoščljivosti; tega se navadiš – res pa je, da te včasih kar prizadene, ker v kraju tega ne znajo ceniti, čeprav sem ime Šentrupert velikokrat ponesel v širši prostor.

Nasvet mladim, ki bi morda želeli iti po Tvojih stopinjah?

Trdna volja, da lahko mnogo vadiš, pa tudi odrekanje mora biti – diskoteka in mamila niso za vrhunskega športnika. Veliko je treba trenirati – navadno sem bil prost le kakšna dva meseca pred novim letom.

Seveda pa boš znal ceniti, če boš motor tudi sam zaslužil – na lahek način dobljeno je tudi na lahek način izgubljeno.

Verjetno je že znan odgovor, če vprašam: Če bi še enkrat živel – bi se podobno odločil?

Vsekakor – čeprav so danes bistveno drugačni pogoji in drugačne zahteve. Ponovno pa poudarjam, da mi je policija še vedno pri srcu in kar žal mi je, da nimam tiste izobrazbe, ki bi jo lahko dosegel, če bi bil samo policist.

Se Vam ne zdi, da zdaj BRANKA ROKAVCA bolje poznamo?!

Jože Zupan

BILO JE NEKOČ

GOSTILNE SO BILE PRI NAS OD NEKDAJ PRILJUBLJENE

Gostilničarstvo je obrtna dejavnost, ki ima na Slovenskem že tradicijo. Na naših tleh so gostišča obstajala že za časa Rimljanov. V obdobju fevdalizma so popotnike sprejemali pod streho in jih nahranili na gradovih in v samostanih. Zelo znana gostišča so se v 14. stoletju razvila ob cesti, ki je vodila od Dunaja do Trsta. Iz 15. stoletja obstaja celo upodobitev gostilne na freski v romarski cerkvi v Crngrobu, severno od Škofje Loke. Gostilničarje so šteli v višji družbeni položaj, ker so bili premožni, saj so se poleg gostinstva ukvarjali še z drugimi pridobitnimi dejavnostmi: s prevozništvom, z mesarstvom, s trgovino; v 19. stoletju so lahko imeli še poštno in prevozniško postajo. Gostilna je bila opremljena s kmečko opremo. V tem času še niso poznali pitja za točilnimi pulti. Gostilne so se razvile v središču mest, trgov in vasi; ob cerkvah, v bližini sodišč, v letoviških krajih, ob železnici, ob romarskih cerkvah.

Poseben pomen so imele furmanske gostilne. Dolenjska je bila v času, ko še ni bilo železnice in so bili naše kraji prometno in trgovsko odvisni od furmanov, znana po furmanskih gostilnah, ki so prinašale krčmarjem dober zaslužek. Ti so ob gostilni postavili še hleve za konje, kjer so jih oskrbeli z vsem potrebnim.

Zlasti v mestih so bili prostori gostiln namenjeni za čitalnice s knjigami in časniki, kar je vplivalo na kulturno dogajanje ter na družabno in družbeno življenje. Rodoljubi so prav v teh prostorih med gosti budili nacionalno zavest. Tudi na podeželju sta bili zunanost gostiln in notranja oprema bogatejši od ostalih kmečkih hiš. V gostinskih prostorih so prebivali člani družine, ki so se praviloma vsi ukvarjali z obrtjo, v okolju so imeli ugled, bili so vaški mogotci. Med župani in poslanskimi odborniki pogosto zasledimo prav gostilničarja.

Šentrupert v Steklasovem času.

Furmanske gostilne so imele nekdanj poseben pomen.

V času gospodarske krize tudi gostilničarji občutijo težave ter se borijo za obstoj in preživetje. Prav iz potrebe po preživetju je v tem obdobju nastalo veliko novih gostiln. Za primerjavo povzemam podatek, ki ga navaja Enciklopedija Slovenije: leta 1939 je bilo v Sloveniji (brez Primorske) 6271 gostinskih obratov, leta 1987 pa še 3979.

Podobno je bilo pred drugo svetovno vojno tudi v Šentrupertu. Naša krajanka Marija Pirh nam je predstavila, kako se spominja gostilniškega utripa tistega časa.

»Naš kraj je bil v preteklosti znan po številnih gostilnah in trgovinah. Naj jih naštejemo: Jaklič, Freljih, Lukek, Kotar, Jaki, Prah, Malenšek, Kostelec, Gregl, Knez.

V gostilni Jaklič so imeli tudi mesnico. Tu so se zbirali predvsem ljudje, ki so igrali karte. Pri Freljihovih so se zbirali predvsem tuji gostje, ker so oddajali tudi sobe. Pri Lukekovih in Kotarjevih so se zbirali gostje iz bližnjih hribovskih vasi. V gostilni pri Jakovih so se veliko zadrževali gospod Mavsar, ki je bil tudi župan, in tedanji cerkveni veljaki. Pri Malenškovih so imeli poleg gostilne še mesnico, kjer so prodajali kvalitetno meso. Gospod Kostelec je bil v kraju ugleden mož. Zaradi

reklame je vsak dan obiskoval drugo gostilno. Obogatel ni in težko je preživel številno družino. Gospod Gregl je bil sposoben mlajši mož, ki je v tistih časih gradil hišo, kar je bilo zelo težko. Knezovi so bili stalni gostje že omenjenih gostiln.

V gostilnah predvojnega časa so točili le pijačo, hrano za goste so kuhali samo ob nedeljah zjutraj, ko so ljudje po maši prihajali na zajtrk. Kuhali so predvsem golaž, obaro in govejo juho. V gostilnah so se nekateri veselili tudi po več dni, ušpicili so marsikakšno dogodivščino, včasih so se celo stekli. V pustnem času so prirejali zabave, imenovane bal. Bilo je zelo živahno in primerjava z današnjimi razmerami je nemogoča.

Veliko ljudi je bilo revnih, radi pa so se zabavali, družili in prijateljevali. Vsakdo je lahko našel tudi v našem kraju sebi primerno gostilno, kjer se je lahko najedel, popil, poklepetal s prijatelji, se z njimi poveselel in ubrano zapel.

Ko sem bila mlada, sem se tudi jaz rada zabavala, če je le bilo mogoče. S svojo pestro gostinsko ponudbo je Šentrupert v času med obema vojnama to prav gotovo omogočal.«

Zvonka Krištof

PRISLUHNI MO

POLICIJA SVETUJE

Na območju policijske postaje Trebnje opazimo, da so vzroki nesreč predvsem nepravilna stran in smer vožnje, neustrezna varnostna razdalja, nepravilen premik z vozilom in prevelika hitrost, ne upoštevajo pa tudi pravil prednosti.

Še vedno je precej voznikov, ki vozijo pod vplivom alkohola.

Zato bodo v naslednjem obdobju poostrene kontrole, pozorni bomo na uporabo varnostnega pasu, stanju voznikov in najbolj pogostih kršitvah prometnih predpisov.

Vse, ki delajo na poljih, opozarjamo, da vozila pred vožnjo na cesti očistite, da ne bo padala prst na vozišče. Za vse, ki tega ne bodo upoštevali, naj velja opozorilo, da je lahko denarna kazen v višini 15.000 tolarjev.

Na področju kriminalitete smo na območju krajevne skupnosti Šentrupert obravnavali tri kazniva dejanja. Ker je zdaj vedno več dela zunaj, opozarjamo krajanje, da svoja vozila in hiše zaklepajo, vrednejših predmetov pa ne puščajo na vidnih mestih, da sami poskrbijo za zavarovanje svoje lastnine.

Vsako sumljivo gibanje neznancev pa si zabeležite ali pokličite na telefon 113 ali 30 44 002.

*Edvard Fišter, komandir
Policijske postaje Trebnje*

JE PRAV ?

*Se res ne da s peskom
ublažiti prekopane ceste?!*

foto Meta Ribič

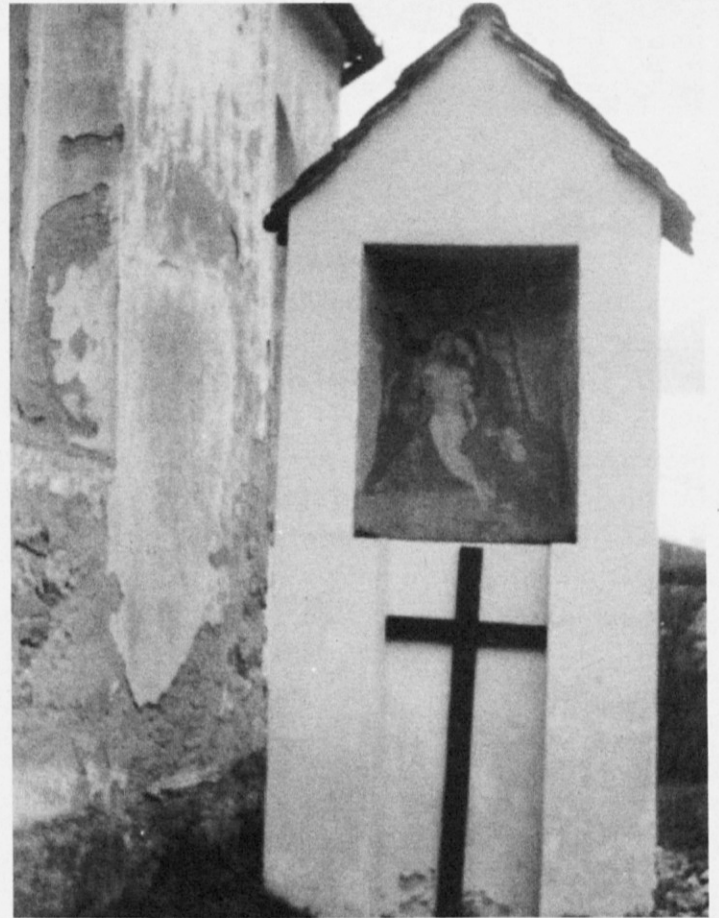

Nas je lahko sram?!

foto Meta Ribič

*Bo butara, ponos Dražanov,
samo spomin na preteklost?!
foto Stane Okoren*

*Križev pot - spet potreben obnove!
foto Mirko Simončič*

*Je res potrebno, da morajo otroci pospravljati za odraslimi?!
foto Meta Ribič*

IZ SKRINJE LJUDSKE MODROSTI

SPOMINJANJE

Pred leti sem v Škrljevem predla volno in se ob enajstih zvečer vračala. Enajsti uri pa so takrat pravili ura strahov. Ko sem šla čez polje proti Dragi, zagledam nedaleč pred seboj neko postavo, ki se je dvigala in sklanjala.

Stojim in gledam – nič. Strašno me je bilo strah. Nato si rečem: Kar bo, bo, in se oglasim: «Kdo si?»

V tistem hipu spoznam staro ženico.

»Kaj delate v tej pozni uri?«

Ona pa: »Lepo Te prosim, pomagaj mi poiskati kos kruha! Zaslužila sem ga, ko sem obtrgovala fižol, in sem ga nekje izgubila.«

Po kratkem času sem našla njen kruh; ženica mi je stisnila roko in dejala: «Stokrat Ti Bog povrni!«

*Kako lepo bi bilo na svet'
in srečni vsi bi bili,
če kruh delil bi bratu brat
s prav srčnimi čutili.*

Kristina Majcen

KAR ME MATI JE UČILA, DA NE BI NIKDAR POZABILA

Ko smo kopali temelj za hišo, so prišli pomagat s traktorji vozit stran zemljo. Ko je prišel čas za malico, so se zbrali skupaj.

Med malico je padel možakarju košček kruha na tla. Vpričo vseh ga je pobral in ga spoštljivo poljubil. Vsi so ga pogledali v oči, on pa je dejal:

«Moja mati me je učila: Če pade kruhek ti na tla, poberi in poljubi ga!«

Kristina Majcen

IZ SKRINJE LJUDSKE MODROSTI

KAKRŠNA MATKA, TAKA KATKA.

ČE PSI DOLGO LAJAJO V ENO VOTLINO, JE GOTOVO KAJ NOTRI.

KO JE SPOZNAL ČLOVEK ČLOVEKA, JE POSTAL PES NAJBOLJŠI PRIJATELJ.

LAŽJE JE VAROVATI OVCE KAKOR NOVCE.

LAČNEMU JE KRUH PROSEN POGAČA.

V ŽEJI VODA DOBRA JE PIJAČA.

BLAGOR HIŠI, OD KODER SE PETJE SLIŠI.

KAKOR SE KOSCU STREŽE, TAKO TUDI KOSA REŽE.

LAČEN JE LE LENUH.

ČE DOMA SKVASI, NAJ SE PO VASI NE RAZGLASI.

ČAROST TI KAŽE, KJE JE BILA MLADOST.

PREĐEN KAJ ZAČNEŠ, MISLI NA KONEC.

Kristina Majcen

ŠentRUPERT

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠENTRUPERT - LETO: III. / 1.

april 2001

USTANOVITELJICA: KRAJEVNA SKUPNOST ŠENTRUPERT - zanjo: Peter Frelj

UREDNIŠKI ODBOR: Zvonka Krištof (urednica), Mirko Simončič, Gabrijela Šturm in Jože Zupan

OBLIKOVANJE IN PRELOM: Rupert Gole

TISK: KOPO d.o.o., Mirna

Glasilo izhaja štirikrat letno. Naklada: 1000 izvodov.

Po zakonu o DDV se za glasilo plačuje 8% davek od prometa proizvodov.